

Kontrollutvalget for tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger

Årsrapport for 2008

Under henvisning til § 5 i forskrift 14. juni 1995 nr. 557 om kontrollutvalget for tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv. avgir utvalget med dette rapport om utvalgets virksomhet i 2008.

1. Opprettelse og sammensetning mv.

Kontrollutvalget for tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger ble opprettet av Finansdepartementet 14. juni 1995, jf. daværende § 13 i forskrift 7. februar 1994 nr. 118 om legitimasjonskontroll og tiltak mot hvitvasking av penger. Reglene ble senere inntatt i finansieringsvirksomhetsloven § 2-17a, som i 2003 ble erstattet av lov 20. juni 2003 nr. 41 om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv. (hvitvaskingsloven) § 14.

Kontrollutvalgets hovedoppgave er å påse at rettssikkerhets- og personvern hensyn ivaretas ved Økokrims behandling av opplysninger de mottar i medhold av hvitvaskingsloven.

Utvalget har i 2008 hatt følgende sammensetning:

- Lagdommer Stig-Ole Haug, leder (Hålogaland lagmannsrett)
- Fagdirektør Tore Andreas Hauglie (Finansnæringens Hovedorganisasjon)
- Nestleder Vibeke Ulvin (Finansforbundet)
- Advokat Randi Birgitte Bull (advokatfirmaet Bull & Co)

Seniorrådgiver Erik Mathisen (Finansdepartementet) har vært sekretær for utvalget frem til 31. juli 2008. Førstekonsulent Kristine Rørholt (Finansdepartementet) har vært sekretær for utvalget fra 1. august 2008 – 31. desember 2008.

Etter lov 20. juni 2003 nr. 41 om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv. (hvitvaskingsloven) § 14 skal Kontrollutvalget føre kontroll med

Økokrims behandling av opplysninger mottatt i medhold av § 7, Økokrims pålegg og godkjenninger etter § 9, og at Økokrim oppfylder plikten til å slette opplysninger etter § 10. Kontrollutvalgets oppgaver er nærmere regulert i forskrift 14. juni 1995 nr. 557 om Kontrollutvalget for tiltak mot hvitvasking av penger. Blant annet fremgår det av forskriften § 2 første ledd at utvalget skal føre kontroll med Økokrims behandling av opplysninger mottatt i medhold av hvitvaskingsloven og hvitvaskingsforskriften. Ifølge § 2 annet ledd skal særlig føres kontroll med at Økokrim følger saksbehandlingsregler fastsatt i ovennevnte bestemmelser. I denne forbindelse skal utvalget vurdere de interne retningslinjene for Økokrim, og påse at disse følges. Med Økokrim menes i denne årsrapporten Økokrim ved Enheten for finansiell etterretning (EFE).

2. Virksomheten i 2008

Utvalget har i 2008 hatt to planlagte møter med Økokrim og gjennomført en uanmeldt inspeksjon av hvitvaskingsdatabasen hos Økokrim. Utvalget har i møtene med Økokrim løpende blitt orientert om status for antall registrerte meldinger i hvitvaskingsdatabasen og mottatt informasjon om andre forhold knyttet til enhetens løpende virksomhet. Under den uanmeldte inspeksjonen hos Økokrim ble alle innkomne MT-rapporter for to utvalgte dager i 2008 kontrollert og det ble i tillegg foretatt stikkprøvekontroller av enkelte MT-rapporter som var eldre enn 5 år.

Utvalget har i 2008 også hatt et møte med Datatilsynet. Kontrollutvalget inviterte Datatilsynet til dette møtet på bakgrunn av omtale av Kontrollutvalget i Datatilsynets høringsuttalelse til NOU 2007:10 "Om tiltak mot hvitvasking av penger og terrorfinansiering", samt en kronikk i Dagens Næringsliv signert Guro Slettemark i Datatilsynet. I møtet orienterte Kontrollutvalgets medlemmer om utvalgets arbeid og arbeidsform, herunder de regelmessige kontaktmøtene med Økokrim. Datatilsynet påpekte viktigheten av at Kontrollutvalget er synlig. Dette møtet er en av grunnene til at Kontrollutvalget i 2008 har tatt initiativ til å publisere en omtale av utvalget på internett. Omtalen vil bli publisert tidlig i 2009.

Utvalget har også hatt flere interne møter i 2008.

På forespørsel fra utvalget ga Økokrim den 14. september 2006 en skriftlig redegjørelse for behandlingen av meldinger. Redegjørelsen ble gjennomgått og drøftet på møte med Økokrim den 13. desember 2006. I brev til Finansdepartementet 13. mars 2007 gjorde Kontrollutvalget departementet oppmerksom på praksisen med automatisk arkivering av opplysninger til etterretning uten nærmere undersøkelse (med mindre det innledes etterforskning i saken). Utvalget anså denne praksisen for å være i strid med hvitvaskingsloven § 10 annet ledd. Utvalget har ikke fått tilbakemelding fra Finansdepartementet om eventuell oppfølging av utvalgets henvendelse.

Utvalget har i 2008 videreført arbeidet med å gjennomgå Økokrims behandling av rapporter om mistenkelige transaksjoner, med spesiell fokus på hvordan Økokrims nye elektroniske analysesystem (ASK) fungerer med tanke på bruk av opplysninger og rutiner for sletting av meldinger om mistenkelige transaksjoner. ASK inneholder funksjonalitet for automatisk behandling av informasjonen mottatt i MT-rapporter, herunder sletting ved hjelp av regelmotor. Utvalget har merket seg at Økokrim i enkelte tilfeller mener det er problematisk å ta stilling til hvilke opplysninger som skal slettes fordi hver av opplysningene i en MT-rapport kan være viktige for å se sammenhenger og nettverk. Kontrollutvalget vil fortsette å følge denne problemstillingen.

Kontrollutvalget har i 2008 prioritert problemstillinger knyttet til taushetsplikt og informasjonsdeling, som reiser sentrale spørsmål relatert til personvern. Utvalget har gjennom diskusjoner med og innhenting av opplysninger fra Økokrim gjort ytterligere undersøkelser med tanke på når og på hvilke vilkår opplysninger formidles til andre i politiet og til eksterne. Økokrim har redegjort for sin oppfatning av rettstilstanden og praksis. Utvalget tar Økokrims redegjørelse til etterretning og har påpekt at i den grad opplysninger utleveres må det være klare hjemler for dette.

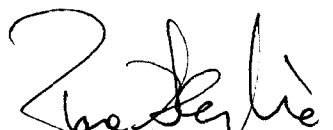
Utvalget har i 2008 ikke mottatt klager på Økokrims behandling av mottatte opplysninger.

3. Budsjett

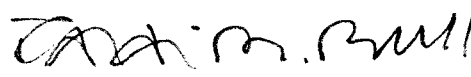
Utvalgets budsjett for 2008 utgjorde kr. 70 000. Utvalgets utgifter i 2008 beløp seg til kr. 79 745,31. Årsaken til budsjettoverskridelsen er at enkelte av utvalgets kostnader for 2007 først ble regnskapsført i 2008.

Oslo, februar 2009

Stig-Ole Haug
leder

Tore Andreas Mauglie
medlem

Vibeke Ulvin
medlem

Randi Birgitte Bull
medlem